

Siarhej Kaval'ov

UNAVENÝ DIABOL

Fantazmagória v dvoch aktoch
zo života a literatúry Bielorusov

Účinkujú:

Jaska, sedliak
Pavlinka, jeho manželka
Diabol
Sused
Susedka
1. vojak
2. vojak
Neznámy
1. prostitútka
2. prostitútka
Krčmár

AKT I.

Scéna 1

Pred hladkým múrom sedí na stoličke Jaska a robí z povrazu slučku.

Jaska. Stačilo, dnes sa obesím. Už sa nezľaknem ako naposledy. Radšej odvisnúť než tak mizerne žiť ako teraz žijeme. Nič nám nehrá do kariet. Nič sa nedarí tak, ako chceme! Aj keď sa niečo udeje z našej vôle, je to iba v náš neprospech. A všetci okolo nás sa smejú z tých hlúpostí, čo sme vyviedli. Zdá sa, že aj Pán Boh sa nás zriekol a nechal nás napospas Diablovej. *(Urobí slučku, vstáva na stolec a priväzuje druhý koniec povrazu za železný trám, ktorý vyčnieva zo steny. Povzdychne.)* Hádžeš sa ako ryba na suchu, hrdlačíš od svitu do mrku, a čo z toho? Prídeš domov – ani tam ťa nič dobré nečaká. Od mojej Pavlinky sa žičlivého slova nedočkáš, iba: „Čo tu vysedávaš, Jaska!“, alebo „Prečo tu šunky vyvaľuješ, Jaska?“ A čo, keby som vstal, zmenilo by sa niečo vo svete? Dost', idem sa obesit'! *(Skúša povraz, či sa dobre drží, je spokojný.)* Ach, keby ten Adam, náš praotec, nezhršil, teraz by sme tak neživorili. Načo len, somár, počúvol tú Evu a odtrhol jablko z poond'aneho stromu? Radšej by zobral do rúk nejaký drúčik a poriadne vyťal tej otravnej ženskej za jej zvedavosť! *(Dáva hlavu do slučky.)* Na chlp. Nuž, zdá sa, že to je všetko. *(Rozpačito.)* Hádám by ešte dobre padla jedna cigareta pred smrťou... *(Hrabe sa vo vreckách.)* Do frasa, ako na potvoru som si ich zabudol.

*Spoza rohu vychádza **D i a b o l**, vyberá z vrecka krabicu s cigaretami a zapaluje si jednu. **D i a b o l** má neoholenú tvár, unavený vzhľad, ošúchané šaty.*

Jaska. Hej, človeče, neponúkneš ma cigaretkou?

D i a b o l sa pozorne pozerá na J a s k a, potom mu bez slova dáva svoju cigaretu.

Jaska (*pripaľuje si*). Ďakujem ti, dobrý Ľlovek.

Diabol. Ćo to vravíš? Źe vinu za všetky doterajšie hriechy nesú Adam a Eva?

Jaska (*veľmi vážne*). A kto iný?

Diabol. A okrem toho – aj Diabol?

Jaska. Isteže. Kto nás zvádza, kto nám hádže polená pod nohy?

Diabol (*ostrážito*). A čo... Boh?

Jaska. Ten je tiež pekné číslo! Prečo zaspal dobu, prečo nepomáha?

Diabol. A čo ty? Ty osobne?

Jaska (*zmätene*). Ja? Ćo ja už len môžem? Ći ja niečo ovplyvním? (*Rozčľuje sa.*) Keby som bol na Adamovom mieste, neposlúchol by som veru Evu, neodtrhol by som jablko zo stromu. A teraz by sme, kámoško, Źili v raji a nemuseli by sme ani prstom pohnúť.

Diabol. Źili by sme v raji? (*Až vyskakuje.*) Jaska, a nechcel by si, aby som ti pomohol napraviť Adamovu chybu?

Jaska (*znepokojene*). A ty, Ľloveče, si kto? Odkiaľ si sa vzal v našich konččinách? (*Podozrivo.*) A odkiaľ poznáš moje meno?

Diabol. Ja veru nie som Ľlovek. (*Vzdychá*). Som Diabol.

Jaska. Pane Bože!

Od strachu J a s k a skoro padá zo stoličky, ale D i a b o l ho chytí a drží za nohy.

Jaska. Pomoc, obesím sa!

Diabol. Nehulákaj, veď ťa držím.

D i a b o l pomáha J a s k o v i dať slučku z krku dole. J a s k a sa posadí na stoličku a lapá po dychu.

Jaska. Kvôli tebe som sa skoro obesil.

Diabol. Vari si to nemal za ľubom? (*Ukazuje rukou na slučku.*)

Jaska. Ale kdeže! Ak chceš vedieť, nerobím to prvýkrát. Len mi nestačí odvaha. Vyskočím na stolec, dám slučku na krk, postojím si, pofajčím. Predstavujem si, ako budú na mojom pohrebe nariekať príbuzní a susedia, ako manželka bude banovať. Nasmejem sa, dám slučku dole a idem si domov. Vtedy mi akoby kameň zo srdca spadol, akoby som sa znovu narodil.

Diabol. Netreba sa ztracovať, Jaska. (*Berie Jasku za ruku.*) Chceš Źiť v raji?

Jaska. A kto by nechcel? Lenže kde je teraz ten raj? Pozri sa, čo sa dookola deje. (*Znovu sa rozčľuje.*) Ej, keby tak náš praotec Adam nezhrášil...

Diabol (*skáče mu do reči*). Môžeš napraviť Adamovu chybu. Bedákal si, že nič nemôžeš ovplyvniť, že si bezmocný. Teraz od teba závisí všetko, môžeš zachrániť Vesmír, Jaska.

Jaska (*vyľakane*). A to už ako?

Diabol. Adam v skúške neobstal, pokušeniu podľahol, z raja bol vyobcovaný. Priznám sa, že aj ja som mal v tom prsty. Ale teraz chcem Ľloveku pomôcť zachrániť sa. Chcem, Jaska, aby si obstal v skúške a prekonal pokušenie. Vtedy sa ľudia vrátia do raja, prestanú Źivorit' a trápiť sa, budú Źiť veselo a šťastne. (*S pátosom.*) Prepíšeme nanovo tvoj osud, zmeníme dejiny tvojej zeme, obrátíme cesty celého ľudstva!

Jaska (*zmätene*). Ale prečo práve ja? Prečo si prišiel sem, ku nám? My sme čo, vyvolení, tí najlepší? Vari nevidíš, ako Źijeme?

Diabol. Nie ste najlepší. Možno naopak najhorší. Ale práve preto som si vás vytipoval. Aj vaša zem sa mi páči. (*Sentimentálne.*) Ako to povedal básnik?

Jaska (*pohotovo*). „Široká stranať mojať rodnája!“

Diabol. Nie, nie tak.

Jaska. „Litwo! Ojczyzno moja!“

Diabol. Vôbec to nie je ono. Aha, už to mám: „Pamiž pústak, balót bielarúskaj ziamlí...“

Jaska (*prerušuje ho*). Jasné, kde sú močiare, tam sú aj čerti! (*Podozrivo.*) A na kýho čerta ti to všetko bude? Prečo sa staráš?

Diabol. Som unavený, Jaska. Ako vieš, kedysi veľmi dávno som bol Anjel a býval som v raji. Neskôr však kvôli mojej pýche som povstal proti Bohovi a bol som zvrhnutý do pekla. Myslel som si, že ja sám môžem byť Bohom a vybudujem si iný, oveľa krajší Vesmír! Ale zmýlil som sa, Jaska. Nie som Boh, nemôžem nič vytvoriť, môžem iba búrať a kaziť to, čo stvoril Boh. Keby si len videl, ako hrozne vyzerá teraz peklo, ako je tam pochmúrne a neútulne!

Jaska. Božechráň!

Diabol. Dlhšie prebývanie tam škodí môjmu zdraviu. Pozri sa na mňa: či sa podobám na Kniežaťa temnôt, na vládcu zeme?

Jaska (*prizerá sa*). Priznám sa, vyzeráš ako taký bezdomovec.

Diabol. Cítim sa starý a chorý. Dokonca aj lieky beriem! (*Vyberá z vrecka zo hrst' tabletiiek a ukazuje Jaskovi.*) Čoskoro sa aj ja začnem báť smrti. Ja, večný duch!

Jaska (*sám sebe*). Chudiatko! A veď my kvôli tebe chorieme a zomierame!

Diabol. V poslednej dobe žijem na zemi a snažím sa čím menej navštevovať peklo. Ale aj na zemi je teraz ťažké si nájsť dobré miesto pre oddych. Povedz, na čo ste vy, ľudia, premenili svoj život? Všade vládne násilie a nenávisť, závisť a klamstvo.

Jaska. A nepochádza všetko zlo vo svete od teba?

Diabol. Ver mi, Jaska: už dve tisícročia sa nemiešam do vašich záležitostí. A čo sa zmenilo? Človek sám, bez mojej pomoci, ba dokonca proti môjmu želaniu, mení zem na peklo! Vymýšľa také veci, z ktorých ja (!) mám strach. Priznám sa, že sa medzi vami necítim v bezpečí. (*Nostalgicky.*) Som unavený. Chcem naspäť do raja. Túžim po tichu a pokoji.

Jaska (*sám sebe*). No teda, aj ten chce do raja, čert plešatý.

Diabol. Priznávam si ten trápny omyl a chcem prosiť Boha o odpustenie. Viem, že som ten posledný hriešnik, ale predsa verím v Božie milosrdenstvo. Ak pomôžem ľuďom, možno aj mne bude odpustené? Preto ti navrhujem, Jaska, napraviť Adamovu chybu. (*S nádejou.*) Tak čo, súhlasíš?

Jaska. Čo už len môžem stratiť? Ako sa vraví, risk je zisk. A čo musím urobiť? (*Žartuje.*) Neodtrhnúť jablko zo stromu?

Diabol. Nepozerať sa do misy.

Jaska (*prekvapene*). Do akej misy?

Diabol. Do obyčajnej, ktorá bude položená na ohrus.

Jaska. Veľká škoda, akurát nemám rád jablká. (*Sám sebe.*) Myslel som si, bude bohviečo žiadať, ale to je drobnosť. (*Diablovi.*) A kde mám hľadať tú misu? Kam mám ísť?

D i a b o l príde k stene, vyberie z vrecka kriedu a nakreslí dvere.

Jaska. Čo si to nakreslil?

Diabol. Vari nevidíš? Dvere.

Jaska (*nadšene*). Rovno do raja?

Diabol. Možno ešte nie do raja, ale bude sa ti to páčiť.

D i a b o l otvára dvere, z otvoru sála jasné svetlo. J a s k a sa prežehná, trochu zaváha a nakoniec jednou nohou prekročí prah.

Jaska (*obzerá sa*). A čo ty?

Diabol. Musíš zatiaľ ísť sám. Ja môžem vojsť iba posledný. Najposlednejší.

Jaska (*sám sebe*). Chvála Bohu!

Diabol. Dávaj si pozor, Jaska, veľmi sa na teba spolieham.

J a s k a zmizne. D i a b o l zatvára za ním dvere. Počúť ženský hlas: „Jaska, kde si? Jaska!“

D i a b o l sa úškrne a schová sa za roh. Vchádza Pavlinka.

Pavlinka. Kde si sa stratil, tulák? Čože sa ho ja len načakám! Ach, taký trpký je život! Za aké hriechy ma Boh potrestal takým manželom? (*Všimne si stolec, ale slučku nad nim nevidí.*) Náš stolec! Načo ho Jaska sem dotrepal? (*Obzrie sa a všimne si dvere v stene.*) Aha, dvere! Predtým tu ale neboli. (*Príde ku dverám, silno ich potlačí. Dvere sa otvoria.*) Videli ste to? Čo si len všetko muž nevymyslí, len aby zdrhol od ženy! Ale ja ťa, milý môj, aj spod zeme vyhrabem. (*Zmizne za dverami.*)

Scéna II

Rajská záhrada. Svieta slnko, spievajú vtáčiky, žblnkoce potôčik. Na konároch stromov sú rozvešané elegantné pánske a dámske kostýmy, klobúky a iné oblečenie.

Na tráve pod jabloňou je rozostlaný čarovný obrus plný exotických jedál, lahôdok a nápojov od výmyslu sveta. Uprostred stojí veľká misa pod prikrývkou.

Z hĺbky záhrady vychádza Jaska.

Jaska. To je skutočný raj, nesfalšovaný! Slniečko svieta, vtáčiky spievajú, vetrik vanie. Trávička je pekne zelenučka, vodička v potôčiku čistučka, navôkol nikoho. (*Všima si kostýmy a šaty.*) A to je čo za oblečenie? Nebodaj po Adamovi a Eve zostalo? (*Príde k pánskemu obleku a ohmatá kraj saka.*) Nie, zdá sa, že je nový, priamo z obchodu. (*Všima si obrus s jedlom a pitím.*) No teda, to si máme čo dať do nosa aj čím zajesť. Skutočný raj! (*Prisadne si pod jabloňou. Berie do rúk jednu fľašu, potom druhú, tretiu.*) Ty brďo, všetko je nie po našom napísané. Rajské nápoje a drinky. Aj jedlá sú samé zahraničné, kdeže sa im naše vyrovnajú! (*Všima si misu.*) Aha, toto je tá misa. Obrovitánska... (*Obzerá si misu.*) Zaujímavé, prečo sa ale do nej nesmie pozerat'? (*Spomenie si.*) Nesmie sa, tak nesmie. Obyčajná misa. Radšej si dám z božského pitia a ochutnám anjelské jedlo.

*Ja s k a berie do rúk fľašu a pokúša sa ju otvoriť. Zrazu spoza stromov vyjde
P a v l i n k a, zbadá Ja s k u, opiera si ruky o boky.*

Pavlinka. Hej, okamžite daj tú fľašu naspäť!

Jaska (*čuduje sa*). Pavlinka, skade sa tu berieš?

Pavlinka. Chcel si mi zdrhnúť, mudrlant? (*Surovo.*) Nechaj tú fľašu, vravím. Odkedy si taký bohatý? (*Ukazuje na obrus.*) Kto to zaplatí?

Jaska. Netreba platiť, Pavlinka. Máme tu všetko zadarmo. (*Vstáva, príde k Pavlinke, berie ju za ruku a ťahá k obrusu.*) Sadkaj si, moje zlatičko, ponúkni sa.

Pavlinka (*nedôverčivo*). Kto to všetko navaril? Čie sú to šaty a klobúčiky? (*Ukazuje na oblečenie.*) Priznaj sa, starý cap, zaobstaral si si milenku? (*Dupne nohou.*)

Jaska (*sám sebe*). Budem musieť jej dačo vysvetliť, ináč tu narobí škandál a nás odtiaľto rýchlo vyhodí. (*Usadí Pavlinku pod jabloňou.*) Už viac nič netreba variť, Pavlinka. A šaty i klobúčiky sú asi tvoje, keď si už tu.

Pavlinka. Moje? (*Nemôže odtrhnúť oči od šiat.*) Jaska, neuľahuješ si zo mňa? (*Zdvihne sa a beží k šatám.*)

Jaska (*vážne*). Pochop, Pavlinka, mali sme obrovské šťastie. Dostali sme sa do raja.

Pavlinka (*ako by sa popálila, odtrhne ruku od šiat.*). Do akého raja? Už si si stihol zaliat' za gágor, čo?

Jaska. Tak možno nie celkom do raja, ale čosi medzi tým. (*Ukazuje rukou dookola.*) Pracovať netreba: len jedz, pi a zabávaj sa koľko sa ti ráči!

Pavlinka (*rýchlo sa prezlieka do nových šiat.*) Celý život som snívala o takých krásnych šatách! Joj, aký fajný klobúčik! Skutočný raj!

Jaska (*otvára nakoniec fľašu a nalieva nápoj do dvoch pohárov*). Zostaneme tu navždy, ak vydržíme a neurobíme to, čo je zakázané.

Pavlinka. A čo je nám zakázané? (*Vymieňa si klobúk.*)

Jaska. Nikdy neuhádneš, Pavlinka. (*Smeje sa.*)

Pavlinka. Vari jest'?

Jaska. Nie, čo si! Predsa tu nejdeme zomrieť hladom.

Pavlinka. Tak potom asi piť.

Jaska (*rozhorčene*). Čo by to bol za raj! Nie, niečo úplne iné. Poď, pripijeme si na náš rajský život.

P a v l i n k a v nových šatách a klobúčiku si sadne vedľa J a s k a. Vyvolení si štrngnú, Jaska vypije, ale P a v l i n k a zrazu pustí pohár z ruky.

Pavlinka (*rozhodí rukami*). Jaj, Jasinko, azda... (*Zahanbene sa obzerá, nakláňa sa k Jaskovi a čosi mu šepká do ucha.*) Potom nesúhlasím. (*Plače.*) Radšej poďme domov...

Jaska. Ach, tie ženské! Len jedno im chodí po rozume. (*Chlácholí Pavlinku.*) Adam a Eva neboli zosobášení v kostole, ale nás pán farár požehnal, my môžeme.

Pavlinka. Jaska, už sa mi tu páči! (*Bozkáva Jaska.*) Ale čo potom máme zakázané?

Jaska. Vidíš misu?

Pavlinka. Túto? (*Naťahuje ruku k mise.*)

Jaska. Stoj! Čo si! (*Chytí Pavlinku za ruku.*) Dotýkať sa misy je zakázané.

Pavlinka. Misy?

Pavlinka začudovane hľadá na misu, Jaska s nepokojom na Pavlinku. Nejaký čas vládne napäté ticho.

Pavlinka (*rozčarovane*). Aká hlúposť! Ktože sa len otočí týmto smerom, keď je zakázané?

Jaska (*radostne*). Si jednička! Vždy som vravel, že si múdra žena, Pavlinka, lebo počúvaš manžela. Vypime si ešte za pohárik a dobre si zajedzme. Už mi cigáni v bruchu vyhrávajú. (*Berie fľašu.*)

Pavlinka. Počkaj, len sa prezlečiem do iných šiat! (*Zdvihne sa a uteká k šatám.*) Nechceš aj ty si vyskúšať nový oblek?

Jaska. Mne je aj tak dobre. (*Sám sebe.*) Kto nás tu len vidí? (*Nalieva do pohárov.*) Výborný drink, nebudaj nejaký nektár či ambrózia.

P a v l i n k a sa rýchlo prezlieka do iných šiat, berie iný klobúčik.

Pavlinka (*koketuje*). Jaska, pozri sa: páčim sa ti v takomto úbore?

Jaska. Celkom to ujde. Ale v Evinom ruchu sa mi páčiš viac. (*Smeje sa.*)

Pavlinka. Fuj, s tebou nie je žiadna sranda. (*Vrtí sa, čosi hľadá.*)

Jaska. Čo hľadáš?

Pavlinka. Zrkadlo.

Jaska. Zrkadlo asi nebolo v raji predpísané.

Pavlinka (*vzdychá*). Ach... (*Obzerá sa dookola.*) Jaska, čo sme tu, úplne sami?

Jaska. Sami, chvála Bohu. (*Hrdo.*) Kto by tu ešte bol?

Pavlinka. Škoda. (*Prezlieka sa do svojich starých šiat.*)

Jaska. Poď, miláčik, ochutnaj rajské jedlo.

Pavlinka príde a posadí sa trocha bokom od Jaska. Mlčky si štrngnú a vypijú.

Jaska. Toľko je tu zahraničných jedál a maškít, že ani neviem čo skôr. (*Napcháva sa.*) Všetko chcem okoštovať.

Pavlinka (*berie maličký kúsoček*). Len pozor, neprejedz sa!

Jaska. Pohádka!

Pavlinka. Dá sa jesť, ale aj doma sme nemali o nič horšie: mačanka s lokšami, plnené guľky, pirohy s kapustou, kačka zapečená v hline... Nechutilo ti, ako som varila?

Jaska. Chutilo, Pavlinuška, chutilo. Ale doma to predsa bolo svoje, obyčajné. A tu je všetko zahraničné, cifrované. (*Pokračuje v jedení, už si Pavlinku nevšíma.*)

Pavlinka (*neočakávane*). A predsa ma zaujíma, čo je schované v tej mise?

Jaska (*až sa dusí jedlom*). Pavlinka! (*Nahnevane.*) Pozri sem! (*Ukazuje päť.*) Ja ti dám za tvoju zvedavosť! Máme zakázané sa pozeráť do misy a basta! Naša vec je počúvať a nemudrovať.

Pavlinka (*odvrkáva*). Nemoralizuj. Mám vlastný rozum. (*Odvráti sa od misy.*) Iba som zvedavá.

Jaska. Nech už od teba nepočujem ani slovíčko o tej mise! Radšej si vypime a dajme si dačo pod zub. (*Nalieva víno do pohárov.*)

Pavlinka (*odsúva pohár*). Nechcem už piť. Ani jesť nechcem. (*Obzerá sa.*) Nudím sa.

Jaska. Tak si zaspievajme. (*Upíja si z pohára a začína spievať.*)

Drobná to drobnosť, drobná to drobnosť,

drobný prší dážd'.

Zišli sa v krčme žobráci všetci

pálenku si dať.

(*Štúchá Pavlinku do boku.*) Pomáhaj!

Pálenku pili, domácu pili,

budú víno piť.

Kto si z nich zachce urobiť srandu,

budú toho biť.

Prečo nespievaš, Pavlinka?

Pavlinka. Nechce sa mi. Hlas mám zachrípnutý.

Jaska. Tak potom si zatancujme!

Jaska sa vzbopí a začne plesat' „ľavonichu“ (bieloruský ľudový tanec). V záhrade hrá hudba.

Jaska (*kričí*). Pod' ku mne, Pavlinka! Spolu sa lepšie zabavíme!

Pavlinka sa nepohne a dokonca sa otočí na druhú stranu. Jaska prestane tancovať a posadí sa pri Pavlinke.

Jaska. Prečo netancuješ, Pavlinka? Ved' „ľavonichu“ máš tak rada!

Pavlinka. Nemám náladu. Smutno mi je.

Jaska (*po rozmýšľaní*). Možno... (*Čosi šepká Pavlinke do ucha a lezie sa bozkávať.*)

Pavlinka (*odstrčí Jaska*). Prestaň, nehanebník! Mám iné starosti.

Jaska (*šuchá si zátylok*). No teda! (*Sám sebe.*) Čo ešte, preboha, chce?

Pavlinka. Jaska, to sa hýbe.

Jaska (*nechápe*). Čo sa hýbe?

Pavlinka. Tam, v mise, sa niečo hýbe.

Jaska. V mise?! A čo ťa do toho? Nech sa hýbe, nestrkaj tam nos! Ej, odsuň sa ďalej!

Pavlinka. Ja sa ani nedotýkam! (*Odsúva sa ďalej, ale sedí nepokojne, stále hádže okom po mise.*) Jaska!

Jaska. No čo zas?

Pavlinka. Ved' tu nikto nie je.

Jaska. A čo ťa po tom? Bozkávať sa so mnou aj tak nechceš.

Pavlinka. Čosi tam piští.

Jaska. Kde piští?

Pavlinka. V mise.

Jaska. Zasa začínaš s tou misou! (*Vyhráza sa.*) Teraz ťa tak pretiahnem bičom, že mi aj sama zapištíš.

Pavlinka. Čo si, z jahody spadol? Už sa aj biča chytá... Veď som nič... ja len tak... aby si vedel... (*Načúva, čo sa robí v mise, a nepatrne sa prisúva bližšie.*) Jasinko, milý môj! Viac nevydržím! Veď nás nikto neuvidí... Ja len rýchlo otvorím tú misu a mrknem do nej...

Jaska (*kričí*). Nedotýkaj sa! Chceš, aby sme pre tvoju hlúpu zvedavosť prišli o raj?

Pavlinka. Tak zostaň sám v tom svojom raji! Idem domov. (*Plače.*)

Jaska. No teda, už aj reve. Čo len mám robiť s tou sprostou ženskou? Prestaň, Pavlinka, už toľko neskuvíňaj.

Pavlinka (*hysáči*). Chcem misu!

Jaska. Do frasa s tebou aj s tvojou misou! Opakuje dookola: misu, misu! Ako papagáj.

Pavlinka. Taký si ty! Pre milovanú ženu ťutuješ nejakú misu! Už ma neľúbiš! (*Reve o dušu.*)

Jaska (*v rozpakoch*). Bože, som ja len chudák, nešťastník! To je osud, parom ho ber! (*Nevydrží.*) No dobre, do čerta s tebou! Len sa upokoj, nerev. Vidím, že sa ťa nezbavím. Tak sa pozri do tej poond'atej misy, do frasa aj s ňou!

Pavlinka. Jasinko, zlatý môj, milovaný!

Pavlinka sa hodí Jaskovi okolo krku a silno ho pobožká. Potom sa nakloní nad misu, opatrne nadvihne prikryvku a nakukne do vnútra. Z misy vyletí vtáčik.

Pavlinka. Aký krásny vtáčik!

Jaska. Chytaj ho, chytaj! Za chvost!.. Odletel nám vtáčik.

Pavlinka. Prečo si ho nechtyl, nemehlo?

Jaska. A prečo si ho pustila?

Pavlinka. Ktože to vedel, že sedí tam, v mise?

Jaska. Nemala si sa jej dotýkať!

Pavlinka (*fňuká*). Čo keď som zvedavá...

Jaska. Pre tvoju zvedavosť nás asi vyhodia z raja! Ej, upijem sa z tej smoly! (*Nalieva si víno.*)

Pavlinka. A my to nikomu nepovieme. Nikto predsa nevidel, ako sme misu otvárali.

Jaska. A keď sa spýtajú, kde sa stratil vtáčik?

Pavlinka. Povieme, že ho kocúr zjedol.

Jaska vylieva nápoj do úst, ale hneď si odpluje a nedôverčivo ňuchá pohár, potom fľašu. Pavlinka sa rozpačito pozerá na jedlo, potom sa pokúša nabrat' trocha na vidličku, ale sa jej nedarí.

Jaska. Fuj, z nektáru sa stala voda. (*Otvára ďalšiu fľašu, ňuchá, potom zase ďalšiu.*) Áno, obyčajná voda. Vo všetkých fľašiach.

Pavlinka. Jaska, pozri sa, aký zázrak: jedlo sa stalo akoby drevené.

Jaska. Aj pitie je neskutočné, aj jedlo. Skončil sa náš raj. Pozri sa, čo sa deje vôkol nás.

Slnko sa schováva za mračná, utíchajú vtáčie hlasy, žblnkot potôčika. Hromy, blesky, na záhradu sa nasúva hustá tma.

Pavlinka. Jaska, bojím sa. Chcem domov.

Jaska. Bežme odtiaľ, čo nám nohy stačia!

Utekajú zo záhrady.

Scéna III

Pred Jaskovym domom. Na lavičke spí gazda, ruky má podložené pod hlavu. Pri ňom sedí Diabol a pofajčieva si.

Jaska (*preberá sa*). Čo, už som doma? Sníval sa mi čudný sen. Akože sme s Pavlinkou boli v rajskej záhrade... oblečenie a klobúky na stromoch... obrus s jedlom a pitím... misa, vtáčik a... Tak dobre to všetko začalo a tak nepodarene skončilo...

Diabol. Čo, Jaska, šťastie ti uletelo ako ten vtáčik?

Jaska (*otáča hlavu*). Ty? Tak to nebol sen?

Diabol. A ja somár, tak som sa na teba spoliehal. Tak úprimne som vám, ľudia, chcel pomôcť...

Jaska (*rozkladá rukami*). Azda mám na tom vinu ja? Pavlinka otvorila misu a pustila vtáčika. Čert jej bol dlžný tej misy?

Diabol. A ty si kde čumel? Prečo dovolil? Nadával na Adama, a sám si čím od neho lepší?

Jaska (*bráni sa*). Tebe sa dobre hovorí o nás s Adamom. Keby si mal ženu, pozrel by som sa, ako by si ju zvládol.

Diabol. Zase hľadáš, na koho zvaliť vlastnú vinu, Jaska? Ak nie na Adama, tak na Evu, ak nie na Boha, tak na Diabla?

Jaska. A čo! Jasný, že si na vine ty! Vymyslel si nepodarenú skúšku. (*Vytrhne Diablovi z rúk cigaretu a fajčí.*) Skade sa v rajskej záhrade zobrala Pavlinka? Musíš vymyslieť niečo iné. Dovoľ mi skúsiť ešte raz! Nech nezidem z tohto miesta, ak znova nedodržím slovo.

Diabol. Nezídeš z miesta? (*Pozerá sa Jaskovi pod nohy.*) No dobre. Vyzerá to síce ako maličkosť. (*Zamyslí sa.*) Lenže ti bude ťažko vydržať. (*Vzdychá.*) Bojím sa, že neusedíš.

Jaska. Kde neusedím?

Diabol. Neusedíš celý deň na lavičke pred vlastným domom, tak, aby si sa nepohol z miesta.

Jaska. Žartuješ? Toto že má byť skúška? Ja tu aj bez príkazu sedím niekedy celý deň.

Diabol (*sám sebe*). Veď práve, že bez príkazu. Stačí však človeku niečo prikázať, už ho to nutká zhrešiť.

Jaska. Len aby Pavlinka zase nevliezla kde netreba!

Diabol. Neboj sa, dnes je nedeľa, poslal som ju k rodičom na návštevu.

Jaska (*vzchopí sa*). Čo? Veď jej rodičia dávno zomreli! (*Chytí Diabla pod krk.*) Kde si dal moju ženu?

Diabol. K tvojim rodičom, somár! (*Vyslobodí sa.*)

Jaska (*prevínilo*). Prepáč, poponáhľal som sa. (*Napráva Diablovi sako.*) So mnou sa niekedy dejú čudné veci. Teda musím tu sedieť do večera a – keď vydržím – dostanem sa do raja?

Diabol. Myslíš len na seba, Jaska. Či si už zabudol, prečo sme to celé vymysleli?

Jaska (*mávnne rukou*). Ale viem. Národ, ľudstvo. Niečo tam treba nanovo prepísať. Ty prepisuj, nemám nič proti. Ale mne je bližšia košeľa ako kabát. Pochybujem, že pre celý národ, pre celé ľudstvo stačí v raji miesto za čarovným obrusom.

Diabol. Ach, Jaska, aký si ty len nerozhladený a úzkopsý! Neveríš na všemohúcnosť Božiu a nemiluješ bližneho svojho. Ale veď to je najdôležitejšia podmienka pre spasenie duše. Prečo ja, Diabol, ti to musím pripomínať?

Jaska. Tak dobre, už ma toľko neondí, nie sme v kostole. Viem, prečo sa snažíš a kde sa pcháš. Neboj sa, vezmeme aj teba do raja.

Diabol. Ako vidím, neveríš v úprimnosť mojich slov. (*Sám sebe.*) Nažením mu trocha strach? (*Jaskovi.*) Pozor, Jaska, druhýkrát ti neodpustím. Ak nedodržíš slovo – zavlčiem ťa do pekla!

Jaska (*bezstarostne*). Baľ si kufre do raja!

Diabol odchádza.

Jaska. Aký je len smiešny ten Diabol! Vymyslel takú neserióznú skúšku. Keby som sa nedostal do rajskej záhrady, asi by som si myslel, že je to nejaký klamár alebo blázon. Vôbec sa nepodobá na čerta, ako ho vykresľujú. (*Líha si na lavičku.*) Lahnem si, pospím si aspoň do obeda, a už bude aj večer.

Pred domom sa objaví Sused.

Sused. Ahoj, Jaska! Prečo drichmeš od rána?

Jaska (*privstáva*). Kde tam drichmeš, sused! Len tak, som si priľahol na chvíľku. (*Sám sebe*) Aký diabol ťa sem dovliekol?

Sused. A tvoja je kde? Doma?

Jaska. Išla pozrieť mojich rodičov.

Sused (*vzdychá*). Dobre sa máš. Keby tak moju nejaký čert z domu vyhnal. (*Obzrie sa*) Jaska, chceš si vypiť?

Jaska (*mužne*). Nie, susedko, nechcem.

Sused. Divné. A máš?

Jaska. Ani nemám.

Sused. Tak poďme do krčmy.

Jaska. Nemôžem. Musím sedieť na lavičke od rána do večera.

Sused. Ale prečo?

Jaska. Dal som slovo.

Sused. Komu? Žene?

Jaska. Ale nie. Diablovej. Ak usedím, pošle ma do raja.

Sused. A ja tiež môžem s tebou?

Jaska. Sadni si. (*Ukazuje na lavičku.*)

Sused (*smeje sa*). Jaska, neblázni, poďme si dať za pohárik.

Jaska. Nie, nepôjdem. Tak túžobne chcem do raja!

Sused. Tak ty predsa nežartuješ? (*Zamyslí sa*.) Jaska, chceš, aby som ti pomohol dostať sa do raja?

Jaska. Ako to?

Sused. Miluj bližneho svojho: daj na pálenku.

Jaska. Do čerta s tebou! Lepšie si nič nevymyslel?

Sused. Tak mi požičaj.

Jaska. A ty si mi aspoň raz vrátil?

Sused. Načo? Veď aj tak sa chystáš do raja.

Jaska. Nedám. Odpál v mene Božom.

Sused. Počuj, a Pavlinku ty ako, berieš so sebou, alebo nechávaš?

Jaska. A čo ťa po mojej Pavlinke? (*Zaváha*.) Isteže, beriem.

Sused (*s radosťou*). Tak potom váš dom zostane nám! Hneď teraz, kým sa ľudia nedozvedeli, sa presťahujeme so ženou na nové miesto!

Jaska (*rozpačito*). Počkaj, susedko, počkaj! (*Sám sebe*.) To sú veci! Ako je to možné: v mojom dome si bude lebeď tento opilec a lajdák? (*Susedovi*.) Zoberiem vás so sebou do raja.

Sused. Ej, nie, za mňa pre mňa, ten raj nepotrebujeme. Ale dom máš dobrý, poriadny, nie ako moja diera. Len sa pôjdem pozrieť, či nie sú tam nejaké nepotrebné veci, ktorých sa treba zbaviť. (*Chce zájsť do Jaskovho domu*.)

Jaska. Stoj, zloduch, kde to ideš? (*Takmer vstane z lavičky, ale si spomenie*.) Vráť sa, niečo som pre teba našiel! (*Bleskovo hľadá po vreckách peniaze*.)

Sused (*obzerá sa*). Čo?

Jaska (*vyberá všetky peniaze, čo mal vo vrecku*). Tu máš, zober si na pálenku!

Sused. Požičiavaš? (*Chytá sa rukou dverovej kľučky.*)

Jaska (*nazlostene*). Len tak dávam!

Sused (*príde k Jaskovi a vezme peniaze*). Ďakujem, sused. Pôjdem si vypiť na tvoje zdravie. Aby si sa čím skôr dostal do raja.

Jaska (*ticho*). Nech ťa zadrhne tá tvoja pálenčisko!

Sused odchádza.

Jaska. Chvála Bohu, odišiel. (*Znepokojene.*) Ale čo mám robiť s domom, keď sa ozaj budem chystať do raja? Vlastnými rukami som ho postavil, každé brvienko, každú doštičku som sám rozliepal. Toľko som preliat potu, toľko slz, časť vlastnej duše som doň vložil! A teraz čo, mám ho nechať tomuto nemehlu, ktoré to celé za rok prehajdáka a prepíše? Ej, keby som tak mohol zobrať dom so sebou do raja! Ako by som Diabla nahovoril?

Pred domom sa objaví Susedka.

Susedka. Zdravím ťa, Jaska!

Jaska (*nevraživo*). Ahoj, suseda! (*Sám sebe.*) Predsa len ju čert vyniesol z domu.

Susedka. Prečo sedíš sám? Kde je Pavlinka?

Jaska. Išla na návštevu k mojim rodičom.

Susedka. A teba tu nechala samotného, bez dohľadu? Môj sa tiež kamsi prepadol. Asi do krčmy. (*Podozrivo.*) Teba nepozýval do partie?

Jaska. Možno pozýval.

Susedka. Tak prečo si nešiel?

Jaska. Lebo musím sedieť na tejto lavičke až do večera. Dal som Diablovi slovo.

Susedka (*spytuje sa*). Komu?

Jaska. Diablovi. Ak useďím – vezme ma do raja.

Susedka. A keď neusedíš?

Jaska. Tak potom do pekla.

Susedka. Aké zaujímavé! Môžem si aj ja s tebou trocha posedieť?

Jaska. Sadni si, ak chceš.

Susedka sa posadí na lavičku vedľa Jaska. Nejaký čas je ticho. Potom sa Susedka začína nepokojne vrtieť na lavičke.

Susedka. Jaska, poďme ku mne domov, vypijeme si pálenky a dáme si dačo pod zub. (*Hanblivo potupí oči.*) Pavlinka tu nie je, aj môj sa priskoro nevráti...

Jaska (*čuduje sa*). Čo si, suseda, bláznivé huby pojedla?

Susedka (*prisunie sa bližšie*). Ach, Jaska, dnes je tak teplo, tak teplučko!

Jaska. Čím to ty počúvaš, čo? Veď ti vravím: musím sedieť na lavičke od svitu až do mrku. Stavil som sa s Diablom.

Susedka. No a? Veď ja ti neprotivím. (*Sedí nejaký čas pokojne, potom sa znova začína mrvíť.*) A čo tak zájsť na chvíľku k tebe?

Jaska. Fuj! Hlupaňa! (*Kričí.*) Nesmiem sa celý deň zdvihnúť z tejto lavice! Jasné?

Susedka (*zľakla sa*). Jasné, Jasinko. Len tak nekrič. Ale je teplo... (*Rozopína horné gombíky na košeli.*)

Jaska (*snaží sa na ňu nepozerať*). Aký čert ju priniesol na moju hlavu!

Susedka (*nadvihuje vyššie sukňu a prisúva sa k Jaskovi*). Jaska, prečo ľudské srdce bije ticho-tichučko, rovno-rovnučko, a zrazu začne biť silno, silnejšie...

Jaska. Čože? *(Otáča sa k Susedke.)* Nie si náhodou chorá?

Susedka. Počúvaj. *(Berie Jaskovu ruku a pritláča k svojim prsiam.)* Počuješ? Akoby chcelo vyskočiť z hrude.

Jaska *(snaží sa vyslobodiť ruku)*. Nepočujem.

Susedka. A tak? *(Pritláča Jaskovu ruku silnejšie.)*

Jaska *(obzerá sa)*. Ak sa teraz tvoj muž vráti z krčmy, budeš mať po chlebe.

Susedka *(smeje sa)*. Už dávno sa upil k smrti a váľa sa pod plotom. *(Prisúva sa k Jaskovi celkom blízko.)* Jaska, nie že sa ma bojíš?

Jaska. Prečo by som sa ťa bal? *(Urazene.)* Číre domýšľanie.

Susedka. Ja sa ťa tiež nebojím. *(Objíma Jaska.)* A je mi tak teplo. *(Bozkáva Jaska.)* A srdce sa tak trepece. *(Vrhá sa na Jaska.)*

Jaska *(kladie odpor)*. Dievča, čo si to... a čo Pavlinka... a tvoj muž... Ved' som dal slovo... nesmiem vstať z lavice.

Susedka. Ani nevstávaj, Jaska, nevstávaj. *(Lezie na Jaska.)* Slovo treba dodržať.

Jaska *(poddáva sa)*. Si ty ale nástojčivá...

Objaví sa podpitý Sused, v každej ruke drží fľašu pálenky.

Sused *(kričí)*. Jaska, vezmi ma so sebou do raja, priniesol som pálenku! *(Prizerá sa.)* Ej, čo to za babu na teba zaliezla?

Susedka počuje mužov hlas, odrazu sa začne hádzať a biť Jaska.

Susedka *(kričí)*. Pomo-o-c, znásilňujú! Pust' ma, hovädo! Nie som ti nejaká kurva! Som dôstojná žena! Tu máš, tu máš! *(Šikovne zlezie z Jaska, odbehne od lavičky ďalej a schová sa za mužove plecia.)* Čo si zmyslel, kocúr jeden! Za bieleho dňa, pred vlastným domom! Ľudia dobrí, aká hanba!

Sused. Žena? *(Pokúša sa vytriezviť.)* To si sa ty hompáľala na Jaskovi? Nič nechápem.

Susedka. Chcel ma znásilniť!

Sused. Hovädo jedno! A ja mu pálenku nesiem.

Jaska *(vyskočí z lavice)*. Klame! Sama na mňa zaliezla!

Susedka. Kto tebe, koťuhe, uverí? *(S výsmechom.)* No počkaj, vráti sa Pavlinka, dozvie sa o tom, vyženie ťa z domu!

Jaska. Ach ty, sučka! *(Vrhá sa na Susedku s päšťami.)*

Susedka *(spoza mužových pliec)*. Nebojím sa ťa! Nebojím! *(Mužovi.)* Vraz mu jednu, ale poriadne. Aby nesiahahal na cudzie!

Jaska sa pokúša dostať Susedku, tá sa však nedá a ukazuje Jaskovi figy. Vystrašený Sused iba pritiska k sebe fľaše, aby sa nedaj bože nerozbili. Zrazu všetci zmlknú a načúvajú. Počuť odbijanie hodín.

Susedka. Čo je to?

Sused. Nepočuješ? Hodiny.

Jaska *(strhne sa)*. Lavička, moja lavička! *(Hodí sa späť na lavicu.)* Čo teraz bude? *(Posadí sa na lavicu, lavica sa pod ním prepadáva.)*

Sused *(načúva)*. Tri hodiny. Čas obedu. Žena, pod'me jesť!

Susedka *(urazene)*. Tvoju ženu skoro znásilnili, a tebe len jedno chodí po rozume: vypiť si a nažrať sa!

Sused. Už nielen jedno. Pod'me domov, tam si všetko vyjasníme. *(Ukazuje fľaše.)* Kukni, mám tu pálenku. *(Šeptom.)* Za Jaskove peniaze som ich kúpil, ten somár mi sám dal.

Susedka. Ty Judáš, za dve fľaše pálenky si schopný predať vlastnú ženu!

Sused. Ej, ak fenka zadkom nezatočí, ani pudlík na ňu nevyskočí. Poďme obedovať! (*Ťahá ženu domov.*)

Jaska (*k odchádzajúcim susedom*). Zadrhnite sa s tým vaším obedom! Kvôli vám som znova nedodržel slovo!

Susedia odchádzajú, Jaska zostáva sám nad rozpadnutou lavicou.

Scéna IV

Pred Jaskovym domom. Na jednom stĺpe, čo zostal od lavice, sedí ustarostený gazda.

Jaska. Som chudák, smola sa na mňa lepí. Šťastie mi samé prišlo do rúk – neudržal som ho. Prečo všetko vychádza hore nohami? Všetko je také hlúpe. Stratíť raj kvôli nejakej poondanej mise, kvôli zhnitej lavici. Lepšie bolo sa obesit'... Čo teraz poviem Diablovi?

Zjaví sa Diabol. Mlčky sa posadí na druhý stĺp od lavice, vytiahne cigaretu, zapáli si a ponúkne Jaska.

Jaska (*nevydrží mlčať*). Čo zízaš?

Diabol. Nič sa nám nepodarilo, Jaska. Asi naozaj ste vy, ľudia, príliš slabí a ľahkovážni. Nedokážete odolať pokušeniu. Ani Boh, ani diabol vám nepomôže.

Jaska. Keby som bol aspoň vedel, z akej strany mám čakať to pokušenie!

Diabol. Prečo, keď vrháš človeka do záhuby, všetko klope, ale ako náhle ho chceš zachrániť, – zrazu sa nedarí? Azda je dobro také bezmocné voči zlu? Azda človek, aby dosiahol svoju métu, musí nutne cigániť a vykrúcať sa? Boh to má ale ťažké!

Jaska. A čo keď mi Boh dal takých susedov? Môžem ja pri nich vydržať a nezhréšiť?

Diabol. Čo s tým majú spoločné susedia? Nie oni, ale ty si prisahal, že dodržíš slovo. Tebe som uveril, nie im. Teba som si zvolil, aby sa zachránil národ a celé ľudstvo. Už niet o čom, poďme do pekla. Tam je naše miesto.

Jaska (*zúfalo*). Nie som na vine! Nejaký čert ma zvedol!

Diabol (*dohovára mu*). Jaska, aký čert? Čo tu táraš? Radšej buď ticho, keď si vinný.

Jaska. Som ticho. (*Neočakávane.*) Chceš, budem celý deň nemý ako ryba? Daj mi poslednú šancu!

Diabol. Už ťa nechcem ani počuť! Zase nevydržíš, ako vtedy.

Jaska. Tento krát nepodvediem, dodržím slovo.

Diabol. Budeš mlčať celý deň? Nepreriekneš ani slovo? (*Zamyslí sa.*) Ale veď budeš jačať už o hodinu!

Jaska. Uvidíš, budem ticho, hoc' by aj koniec sveta nastal. A keď nevydržím – sám, z vlastnej vôle pôjdem do pekla.

Diabol (*chvíľu zaváha*). Platí. Len už viac nenadávaj ani na Adama s Evou, ani na susedov, ani na Boha s Diablom. Všetko závisí od teba samotného, to si pamätaj. Čo si zmĺkol?

Jaska ukazuje gestami, že už nerozpráva.

Diabol. Tak mlč. Čokoľvek sa bude navôkol diať – nesmieš vydať ani hláska. Lebo to je tvoja posledná šanca. Adam zhrešil raz, ale celý život sa trápil. Ty si to spravil už dvakrát. Tretí ti neodpustím.

Diabol odchádza. Jaska s dôležitým výzorom sedí na stĺpe od lavice. O nejaký čas sa pred domom objaví Neznámy.

Neznámy. Zdravím ťa, bratku! Prečo sedíš v taký deň pri dome? Kde je tvoja dôstojnosť, kde je tvoje svedomie?

Jaska ukazuje gestami, aby ho nechal na pokoji.

Neznámy (šepká). Nepočul si, že dnes sa schádza veľké zhromaždenie?

Jaska záporne krúti hlavou.

Neznámy. Bože môj, to je národ! Nebo plače krvavými slzami, zem stená od nešťastí, a títo si pokojne kutrú vo vlastnom bahne, ako červy pritlačené kameňom. Počúvať nechcú, hovoriť nevedia, dokonca ak majú nejakú silu, tak aj tú sa boja ukázať. Žijú akoby v nejakom hroznom začarovanom sne. (*Jaskovi.*) Zvoláva sa veľké zhromaždenie, všetci naši bratia a sestry sú povinní naň prísť. (*Záhadne sa obzerá.*) Budeme prekliateho Draka vyháňať. Chápeš, koho mám na mysli?

Jaska rozpačito stíska plecami.

Neznámy. Toho Draka, kvôli ktorému sa na našej zemi začali všetky trápenia a nešťastia. Toho Vlkodlaka, ktorý dovliekol do našej otčiny krdle cudzincov. Spomeň si, koľko čarovných pesničiek a rozprávok spievala nad tvojou postieľkou matka! Čo z nich teraz zostalo? Vysmiali sa im, opľuli ich nepozvaní hostia, naši kati. Ale nastal čas, keď už nemôžeme ďalej znášať taký neľudský výsmech. Vstávaj, bratku, povedz svoje slovo! Na zhromaždenie, na veľké zhromaždenie!

Jaska bojzhlivo vŕahuje hlavu do pliec.

Neznámy. Nepočúvaš ma, že? Nie si náhodou hluchý?

Jaska záporne krúti hlavou.

Neznámy (pohrdavo). Aha, už chápem. Si taký istý ako ostatní: strachopud. Čakáš, kým osud sám príde k tebe domov a bude sa prosiť, aby si otvoril dvere. Dúfaš, že ktosi iný položí vlastný život za tvoju slobodu. Ale veď tak to nechodí vo svete, bratku. Nesmieš sedieť ticho a čakať na raj, o šťastie treba bojovať! (*Trasie Jaska za pleciami.*) Vstaň, povedz svoje slovo, urob vlastný čin! Už bolo dosť ospalosti! (*Pustí Jaska.*) E-ech, čo sú to za ľudia! Spasíš s takými svoju vlasť? (*Odchádza, ale sa hneď vracia a podáva Jaskovi knihu.*) Vezmi si, prečítaj to. Tu je všetko napísané. Možno konečne pochopíš, o čo ide.

Neznámy odchádza. Jaska zostáva sám, bojzhlivo sa pozerá na knihu, ktorú drží v rukách čím ďalej od seba.

Pred domom sa objavia vojaci.

- 1. vojak (všíma si Jaska).** Pozri sa, nie je to on?
- 2. vojak (obzerá si Jaska).** Nezdá sa mi. Vyzerá nejaký nasprostastý.
- 1. vojak.** Ale má v ruke knihu.
- 2. vojak.** Tak potom je to on. Bi podliaka!

Vojaci vytrhnú knihu z Jaskových rúk a začnú ho kruto, profesionálne mlátiť.

1. vojak. Máme ťa, prašina!

2. vojak. Ukážeme ti, ako čítať zakázané knihy! (*Hodí knihu na zem.*)

1. vojak. Chceš byť najmúdrejší!

2. vojak. Nás máš za debilov!

Jaska stená, pokúša sa niečo vysvetliť gestami, ukazuje rukou tým smerom, kde odišiel Neznámy. Avšak jeho pokusy sú márne, ibaže viac štvú vojakov.

2. vojak. Hrá sa na nemého.

1. vojak. Uľahuje si z nás.

2. vojak. Vieme, kto obľubuje ľudí!

1. vojak. Priznaj sa, kde bude vaše zhromaždenie, rebel!

2. vojak. Dobijeme ťa k smrti, ak nepovieš pravdu!

Jaska (*nevydrží*). Som Jaska! Nie som žiadny rebel! Pust'te ma, nič som neurobil!

Jaska sa pokúša vyslobodiť, ale jeden z vojakov ho pevne drží a druhý ho bije. Objaví sa Diabol v nahodenom na pleciah dostoyníckom plášti.

Diabol (*prikazuje*). Späť! Pust'te ho! Nie je ten, koho hľadáme.

1. vojak (*pustí Jaska*). Ako to, že nie je? A čo kniha?

2. vojak (*zdvihne knihu a podá ju Diablovej*). Páči sa.

Diabol. To nie je jeho kniha. (*Utiera z knihy prach.*) Ten, koho hľadáme, odišiel tam. (*Ukazuje rukou.*) Prečo stojíte? Vykonávajte príkaz.

Vojaci bežia tam, kde ukázal Diabol.

Diabol. Tak čo, Jaska, zakázané knihy čítaš? (*Otvára knihu na prvej strane a číta nahlas.*) „Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Zem bola holá a pustá, tma bola nad priepasťou, a Duch Boží lietal nad vodou. A povedal Boh: nech bude svetlo. A bolo svetlo.“ (*Zatvára knihu.*)

Jaska (*trasie sa*). Prečo? Nie som na vine. Som Jaska. Som nič neurobil. (*Plače.*)

Diabol. Poďme, Jaska. (*Berie Jaska so sebou.*)

AKT II

Scéna V

Na posteli vo svojom dome spí Pavlinka. Obďaleč sedí na lavici prezlečený za ženu Diabol a hojďá obrovskú kolísku. Diabol si pritom spieva popod nos uspávanku nejakým nezrozumiteľným jazykom. Zdá sa, že sa Pavlinka preberá. Všima si Diabla.

Pavlinka (*bojazlivo*). Ty... čo robíš v mojom dome?

Diabol. Čo, nevidíš? Uspávam dieťaťko.

Pavlinka (*nazlostene*). Kto si? Skade si sa tu vzala uprostred noci?

Diabol (*hrdo*). Som Jaskova manželka. (*Výberá z vrečka cigarety a ponúka Pavlinku.*) Daj si.

Nechceš? Ako chceš. (*Zapáli si.*)

Pavlinka (*trocha sa vracia k zmyslom*). Jaskova manželka? Nech ti jazyk odhnije za také slová!

Diabol (*šeptom*). Tichšie, tichšie! Nekrič. (*Nežne.*) Zbudiš nášho s Jaskom synčeka.

Pavlinka (*opiera si ruky o boky*). Ja som Jaskova manželka! Preč stadiaľ, pobehlica!

Z kolisky sa natiahne ruka a žiadostivo sa ťahá k Diablovi. Diabol pokorne odovzdáva cigaretu do kolisky.

Diabol (*dohovára*). Vidíš? Zbudila si ho. Chúďa dieťaťatko. (*Hojdá kolísku.*)

Pavlinka (*s hnevom*). Padaj z môjho domu aj spolu so svojim bastardom, šľapka! Nepočula si? Ja som Jaskova manželka!

Diabol. Aj ty tiež? (*Vzdychá.*) Nuž, budeme musieť bývať všetci spolu.

Pavlinka (*zoskočí z postele*). Ja ti dám „spolu“, sučka! Hneď ti vlasy povytrhávam!

Pavlinka sa vrhá na Diabla ako víchor, zlostne ho trhá za vlasy a ostáva s parochňou v rukách.

Diabol. No vidíš, pokazila si mi účes. To je ale šialená baba! (*Zoberie Pavlinke parochňu.*)

Pavlinka (*rozpačito*). Ty... si vlastne čo?

Diabol. Som tvoj manžel.

Pavlinka (*nie celkom isto*). Môj manžel je Jaska.

Diabol. Už nie je žiadny Jaska. Vlci ho zjedli. Ja som teraz tvoj manžel, Pavlinka.

Z kolisky sa natiahne ruka a žiadostivo sa ťahá k Diablovi. Diabol berie z opasku fľašu pálenky. Otvára zátku, odpíja si, spokojne odkašle a podáva fľašku do kolisky.

Pavlinka (*bojazlivo*). A tam je... čo? (*Ukazuje na kolísku.*)

Diabol (*nežne*). Tam je náš s tebou synček, Pavlinka. Porodili sme si ho, teraz ho odchováme.

Pavlinka (*sadne si na posteľ*). Bože, čo je to so mnou? Spím?

Diabol (*nie je jasné, komu*). Spi, moja radosť. Spi, moja nádej. (*Hojdá kolísku.*)

Pavlinka (*zúfalo*). Kde je môj Jaska? Vráťte mi môjho manžela! (*Plače.*)

Diabol (*nakláňa sa k Pavlinke a hladká ju po vlasoch*). Neplač, milá moja. Teraz máš nového manžela: bohatého a múdreho. Načo by ti bol ten opilec a lajdák?

Pavlinka (*cez slzy*). Chcem k Jaskovi!

Diabol (*nazlostný*). To je ale tvrdohlavá ženská! Stále dookola: Jaska, Jaska! (*Do kolisky.*)
Nechajme ju tu! Načo by nám vôbec bola?

Z kolisky sa natiahnu dve ruky a ťahajú sa k Diablovi. Diabol pomáha vyjsť z kolisky Jaskovi oblečenému ako ročné bábätko. Znie vášnivá hudba. Diabol s Jaskom tancujú.

Jaska (*kričí*). Som tvoj syn, Pavlinka!

Diabol (*Jaskovi*). Som tvoj otec! Synček môj! (*Skočí Jaskovi na ruky.*)

Pavlinka (*prežehná sa*). Bože, zbláznila som sa! (*Zatvára oči a zakrýva uši rukami.*)

Jaska. Ona spí! Nechajme ju tu!

Diabol. Zbláznila sa! Načo by nám bola?

Pohybujúc sa v rytme tanca, Jaska s Diablom opúšťajú scénu. Hudba utícha. Pavlinka otvára oči a odkrýva uši.

Pavlinka (*prebúda sa*). To bol ale horibilný sen! Jasinko, láska moja, cíti moje srdce, že sa ti niečo zlé prihodilo. Veď si taký dobráčisko, taký dôverčivý. Každý ťa rád prekabáti. Do čoho si sa znova zaplietol? Nezabudol si na svoju vernú Pavlinku? (*Vstáva z postele.*) Och, ako mi stíska srdce! Ako len ti môžem pomôcť, ako ťa zachránim, Jaska? (*Opúšťa scénu.*)

Scéna VI

*Stará krčma s čiernymi stenami od sadzí, so špinavými drevenými stolmi a lavicami.
Za jedným zo stolov sedí Diabol a pije pálenku. Pri ňom sedí zronený Jaska, hlavu položil na stôl.
Za susedným stolom dve prostitútky hrajú karty a vrhajú chtivé pohľady na Jaska a Diabla. Zboku, za
pultom, Krčmár utiera špinavou zásterou poháre.
Zrazu sa Jaska vzchopí a začne kričať.*

Jaska. Nečítal som! Nič neviem! Nie som rebel!

Diabol (*chytí Jaska za ruku*). Nekrič. Nie si na súde.

Jaska. A kde som? (*Obzerá sa.*) V pekle?

Diabol. Takmer. (*Nalieva Jaskovi pálenku.*) Vezmi si.

Jaska (*bojzhlivo sa pozerá na pohár s pálenkou a odsúva sa*). Ďakujem, nepijem.

Prostitútky za susedným stolom prskajú smiechom.

1. prostitútkka (*šeptom*). Počula si, ten nepije. Možno je svätý?

2. prostitútkka (*šeptom*). Aký svätý! Je chorý! (*Nahlas.*) A my by sme neodmietli, keby nás ktosi ponúkol.

Diabol (*Krčmárovi*). Krčmár, pálenku pre dievčatá! (*Jaskovi.*) Vôbec nepiješ?

Jaska (*nesmelo*). Možno trochu kvasu.

1. prostitútkka (*šeptom*). Počula si – poprosil si kvas.

2. prostitútkka (*šeptom*). Dobre, že nie svätenú vodu. Vrela som ti, že je chorý. (*Nahlas.*)
A kde je naša pálenka?

Krčmár sa neponáhl'a doniesť pálenku, akoby na niečo čakal.

Diabol (*Krčmárovi*). Nepočul si? Fľašu pre slečny!

Krčmár (*odvrkáva*). Isteže, slečny. Vy ste mi ešte, pane, nezaplatili za to, čo ste vypili.

Diabol mlčky vyberá z vnútorného vrecka saka hrst' peňazí, vytiahne jednu bankovku a dá ju na stôl.

*Krčmár vyjde od pultu, príde k stolu, a keď zbadá hodnotu bankovky a hrúbku balíka s peniazmi,
ihneď sa premení z tváre.*

Krčmár (*úlisne*). Prepáčte, pane. Vlastne, v našej krčme sa všetko môže brať za čestné slovo.
(*Berie peniaze.*) Ako ste to vraveli, pálenka pre dievčatá a... kvas pre vášho kamaráta, pane?

Diabol. Kvas netreba. On iba žartuje.

Krčmár. Tak potom namiesto kvasu dáme ďalšiu fľašu pálenky?

Krčmár uteká pre pálenku.

Diabol. Pi, Jaska, nedurdí sa. V pekle ti nenalejú.

Jaska (*vzdychá*). E-ech! (*Berie pohár do ruky.*)

*Diabol a Jaska pijú pálenku. Krčmár donesie fľašu pálenky pre prostitútky a ďalšiu fľašu pre Diabla
a Jaska.*

Krčmár (*prostitútkam, šeptom*). Videli ste, koľko má peňazí? Tak čo tu sedíte ako mníšky na omši? (*Vracia sa za pult.*)

Jaska (*Diablovi*). Ty si sa ale spil!

Diabol (*usmieva sa*). Úplne ako človek, čo?

Jaska. Ako sviňa, prepáč.

Diabol. Ach, Jaska! Diabol, človek, sviňa... Medzi nimi nie je veľký rozdiel. Mohli by sme sa dostať do raja, ale ideme do pekla. Načo sa teraz hrať na anjelov?

Jaska. Rád by som pozrel, ako by si ty mlčal, keby ťa tak mlátili.

Diabol. Chudáčik Jaska! Ako málo ti treba, aby si sa zriekol večného šťastia: stačí ti tresnúť po hube. A čo keby si mal obetovať život?

Prídu prostitútky a začnú koketovať s Diablom a Jaskom.

1. prostitútka. Prečo ste takí smutní, chlapci?

2. prostitútka. Možno spolu by nám bolo veselšie?

Diabol. Sadnite si, kočky. Sme tí praví, ktorých potrebujete.

Diabol si berie 1. prostitútku do lona a nalieva všetkým pálenku. 2. prostitútka si chce sadnúť na kolená k Jaskovi, ten sa však odsúva.

Jaska. Nechaj ma, aj tak mám hriechov viac než dost.

1. prostitútka (*s úsmevom*). Si svätý.

2. prostitútka (*nazlostene*). Si chorý!

Diabol. Zabudni na všetko, Jaska! Uživaj si, kým máš čas. Vypime si!

Jaska (*zamračene*). Nechcem.

Všetci okrem Jaska si vypijú. Diabol sa bozkáva s prostitútkami, šepká im do ucha škaredé slová, obchytkáva za intímne miesta. Všetci okrem Jaska sa rehlia.

Jaska (*nevydrží*). Fuj! Bridí sa mi na vás pozerat'! Koniec sveta! Čo tu vlastne robíme? Prečo sedíme v tejto špinavej krčme? Nedokázal som to, som horší od Adama! Tak ma ber a ťahaj ma do pekla. (*Unavene.*) Ak nie, tak ma pustí domov.

Diabol. A čo tak ti dať ešte jednu šancu? Nesklameš? (*Smeje sa.*)

Jaska. Chod'... do čerta.

Diabol. Bojíš sa, bojíš! (*Zrazu úplne triezvo.*) Lebo už vieš, že aj tento krát nevydržíš. (*Nakláňa sa k Jaskovi.*) Nikto nevydrží, Jaska. Človek je veľmi slabý, príliš slabý. Preto raj nie je pre nás – ani pre teba, ani pre mňa. Dvere sa zavreli navždy. (*Šeptom.*) A možno ani peklo neexistuje, len táto krčma? Možno už nemáme kam stade ísť? (*Rehoce sa ako blázon.*) Niet Boha a niet mňa! Si len ty, Jaska, len ty... (*Šteklí prostitútky, tie sa idú potrhať od smiechu.*)

Jaska. Ty si už na mol spitý. (*Obzerá sa.*) Čo len s tebou urobím?

Diabol. Uživaj si, Jaska! Pi pálenku, zabávaj sa s dievkami. Na môj účet! Hej, krčmár, ešte pálenku! (*Objíma sa s prostitútkami, nadvihuje im sukne.*)

Dobehne Krčmár s ďalšími fľašami pálenky, ale vidí, že Diabol je už totálne opitý.

Krčmár. Možno naši vážení hostia si želajú odpočinúť? Máme veľmi útulné izbičky. Dievčatá vás rady odprevadia a ukážu všetky vymoženosti.

1. prostitútka. Aj do postieľky uložíme!

2. prostitútka. Aj zoblečíeme!

1. prostitútka (*nadšene*). Urobíme všetko, čo si len zaželáte!

2. prostitútka (*nazlostene*). Rozprávočku porozprávame na dobrú noc.

Diabol (*žmurká*). Čo povieš, Jaska? Vyber si, ktorú chceš.

Jaska. Chcem k Pavlinke. (*Odvráti sa.*)

Diabol. Tak potom si beriem obe! Pod'te, moje sladučké!

1. prostitútka. Zvládnete nás?

2. prostitútka. Len aby zaplatil.

Diabol s prostitútkami vstáva od stola.

Jaska. A čo mám robiť ja? Nebojíš sa, že ti utečiem?

Diabol. Kam, Jaska? Pred sebou neutečieš.

Diabol v objatí prostitútok odchádza. Krčmár sa posadí k Jaskovi.

Jaska (*sám sebe.*) To je ale prašina! Už som bol skoro uveril, že on je naozaj unavený, chce do raja... Komu som uveril, tomuto ochlastovi?

Krčmár. Vidím, Jaska, že nemáš veľmi v láske svojho kamaráta. Dávno ho už poznáš?

Jaska. Nie je mi žiadny kamarát! Radšej by som ho nikdy nespoznal.

Krčmár. Čo je to za človeka? Odkiaľ má toľko peňazí?

Jaska. A čo ťa po jeho peniazoch? Cvakáš zubami, ale naprázdno. Je diabol, nie človek.

Krčmár. My s tebou, Jaska, za celý život toľko nezarobíme! (*Nakláňa sa k Jaskovi.*) Možno to je naša jedinečná príležitosť!

Jaska (*znepokojene.*) Aká, do Boha, príležitosť! Čo to splietaš, krčmár? Na čo to ma nahováraš? Ukradnúť mu peniaze?

Krčmár. Neukradnúť, nie! Bože chráň! (*Šeptom.*) Zabiť. A peniaze si rozdelíme neskôr.

Jaska. Zabiť? Jeho? (*Smeje sa.*) To je ale nápad!

Krčmár (*ustarostene.*) Ukradnúť by som aj sám mohol. Ale keď sa ráno zobudí, čo vtedy? Nie, treba ho zabiť. Ale som starý, nedokážem to sám.

Jaska. Čo si, padavka prašivá, nepočul? To nie je človek, ale diabol!

Krčmár. Neboj sa, Jaska, ten sa tak ožral, že bude spať ako zarezaný.

Jaska. Ozajstný diabol! Z pekla! Chápeš? (*Naleje si pálenku a vypije na ex.*)

Krčmár (*nedôverčivo.*) Ozajstný diabol? Tam? Ožratý na mol a s dvomi dievkami v posteli? (*Smeje sa.*) Jaska, už viac nepi.

Jaska. Neveríš mi? A na raj veríš? Bol som tam.

Krčmár. Čo si tam robil?

Jaska. Čo som robil?.. Pil som... zajedal... hrala hudba...

Krčmár (*rozčarovane.*) Ej, chlapče, takýto raj mám tu v krčme každý večer.

Jaska. Neveríš mi! Ako chceš. Možno ani ja sám sebe už neverím. Ale tam je – diabol. (*Odvráti sa.*)

Krčmár (*sám sebe.*) Ten si ale zasadil červíka do hlavy! Žeby sa zbláznil? (*Po kratšom rozmýšľaní.*) Diabol či nie, ale peniaze má skutočné, uistil som sa. (*Jaskovi.*) Presvedčil si ma, chlapče. Tam je diabol.

Jaska (*ľahostajne.*) A čo teraz?

Krčmár (*slávnostne.*) Zabiť ho je našou povinnosťou.

Jaska (*v šoku.*) Koho? Diabla? (*Otočí sa ku Krčmárovi.*) Potratil si rozum, starý? Vari ho môže človek zabiť?

Krčmár (*presvedčivo.*) Môže, Jaska, môže! Tam, v pekle, keď má všetku svoju silu a rozum, to nie je možné. Ale tu, na zemi, keď sa prevtelil do ľudskej podoby, je opitý a ospalý, je to celkom možné. (*Vyberá spod zástery nôž.*) Týmto nožom.

Jaska (*pozerá sa na nôž.*) Len tak si zabiť diabla. Týmto nožom. A čo bude?

Krčmár (*presvedčivo.*) Bude raj. Raj na zemi. Lebo všetko zlé je od diabla. Od neho pochádzajú všetky naše nešťastia a trápenia.

Jaska. Aké jednoduché! Raj na zemi.

Krčmár. Mimochodom, nijaký zločin! Žiadny hriech, Jaska! Veď nie je hriechom zabiť čerta. To je tvoja kresťanská povinnosť!

Jaska stojí ako začarovaný, hľadá na nôž. Do izby sa vrátia prostitútky.

Krčmár. Tak ako, dievčence? (*Chamtivo.*) Veľa ste zarobili?

2. prostitútka. To nie je človek, ale diabol. Ani za svet už s nim nepôjdem do postele, za akékoľvek peniaze.

1. prostitútka. Ach, ja by som mu asi aj peniaze vrátila, nech ešte aspoň raz okúsím také šťastie!

2. prostitútka (*nazlostene*). Chráň si svoju riť, hlupaňa!

1. prostitútka. Radšej sa o svoju staraj. Už má najvyšší čas sa na peci zahrievať.

2. prostitútka. Ach ty, kurva! (*Bije kamarátku do tváre.*) Sopľanda!

1. prostitútka. Od kurvy počujem! (*Šikovne vracia úder.*) Prachovka zhnitá!

Krčmár rýchlo zasiahne, aby obidve utišil.

Krčmár. Dostali ste svoje – a padajte domov. (*Berie zo stola fľašu pálenky a dáva dievkam.*) Tu máte, aby ste sa čím skôr uzmierili.

Krčmár vyprevádza dievky z krčmy a vracia sa k Jaskovi.

Jaska (*rozpačito*). Nasáva pálenku, spí s babami... Možno ozaj nie je žiadny diabol? Možno je to nejaký podvodník?

Krčmár (*presviedča*). Ale je to diabol, Jaska, ba. Nepochybuj! Počul si, čo povedala dievka? Táto ich toľko za svoj život videla, že jej môžeš veriť. Treba ho zabiť! Musíš aspoň raz v živote sa zmôcť na rozhodný čin. (*Podsúva Jaskovi nôž.*) Vezmi nôž!

Jaska (*berie nôž do rúk*). A potom – raj? Raj na zemi? (*Vstáva od stola.*)

Krčmár. Raj, raj... Poďme, ukážem ti, kde je... (*Ošáva sa okolo Jaska.*) Po pálenke a dievkach asi drichme ako zarezaný. Aha, ako zarezaný. A peniaze, keď ich nechceš brať, neber. Veď to nerobíš pre peniaze, však?

Jaska (*spomína na Diablove slová*). Všetko zmeníme! Prepíšeme nanovo dejiny ľudstva! (*Stíska v ruke nôž.*)

Jaska v doprovode Krčmára opúšťa miestnosť. Čoskoro sa Krčmár vráti.

Krčmár. Dobre som ho prekabátil, čo? Nech si myslí, že zabil samotného diabla. A všetky peniaze ostanú mne. (*Načúva.*) Len aby sa nezľakol v poslednej chvíli.

Počuť zúfalý ľudský krik, hlasno búchajú dvere. Objaví sa Jaska so zakrvaveným nožom v rukách.

Jaska (*trasúcim sa hlasom*). Kričal... úplne ako človek. Aj krv bola taká červená, teplá... Krčmár, a čo keď... to nie je diabol?

Krčmár. Ale je! Je to diabol! Teraz musíme schovať telo v pivnici. Poďme, pomôžeš mi.

Krčmár vychádza z miestnosti, ale Jaska ostáva stát.

Jaska. Bože, čo som to urobil? Koho som to zabil, Bože?

Vráti sa v rozpakoch Krčmár.

Krčmár. Jaska, peniaze zmizli. Ani telo tam nie je... Čo sú to za žarty, Jaska?

Počuť tichý ironický smiech. Krčmár sa začudovane obzerá. Jaska zakrýva uši rukami a padá na kolená.

Scéna VII

Hluchý múr bez akejkoľvek stopy po kriedou nakreslených dverách. Vo výške 3 – 4 metrov nad zemou zo steny vytrčieva železný trám, z neho visí slučka. Rovno pod slučkou sedí na stolci Jaska so zakrvaveným nožom v ruke.

Jaska (*preberie sa*). Kde som to znova? (*Obzerá sa.*) Stena, stolec, slučka. Aha, chystal som sa obesit'... Ale sa zjavil Diabol a všetko mi zmárnil. (*Všíma si nôž v ruke.*) A potom som ho zabil! (*Odhadzuje nôž.*) Ale prečo?.. Kde je rajská záhrada s čarovným obrusom? Kde je modré nebo, smaragdová tráva, krištáľová voda? Nič tu nie je. Znova len ta nenávisťná stena... Prečo?

Jaska lezie na stolec a dáva hlavu do slučky. Spoza rohu vyjde Diabol oblečený v ľahkom bielom obleku, na nohách má biele topánky, na hlave – biely klobúk. V jednej ruke drží kufor, v druhej – slnečný dáždnik. Diabol sa podobá na človeka, ktorý sa práve vychystal na dovolenku k moru.

Diabol. Ahoj, Jaska. Nespoznávaš mňa?

Jaska (*prizerá sa*). Ty? Akože... si vzkriesol?

Diabol. Niečo také. A ty sa ako máš? Znova sa chceš obesit'? To je ale škoda! Škoda, že si nevyužil svoju poslednú šancu.

Jaska (*s vyschnutými perami*). Akú šancu?

Diabol. Tam, v krčme. Ozaj si nič nepochopil? Tak dobre, nebudem ti prekážať.

Diabol príde k stene. Dvere sa pred nim samé otvoria, z otvoru sála jasné svetlo. Diabol jednou nohou prekračuje prah.

Diabol (*otočil sa*). Maj sa, Jaska.

Jaska. Stoj? Kde ideš? (*Výberá hlavu zo slučky.*)

Diabol. Ako to kde? Do raja. Duša nevinne zabitého...

Jaska (*zoskočí zo stolca*). A čo ja?

Diabol. Ty? Teba už nebudem potrebovať. Ani vy mňa. Načo by vám bol Diabol, keď neveríte v Boha?

Diabol vchádza a tesne zatvára za sebou dvere.

Jaska. Počkaj! Zober ma so sebou! (*Beží k stene, pokúša sa nájsť a otvoriť dvere, ale márne.*) všetko som pochopil! Daj mi ešte jednu šancu! (*Rozbehne sa a udrie plecom do steny tam, kde pred chvíľou boli dvere.*) Som silný! Dokážem to! Vydržím! Vráť sa, prosím ťa! (*Znova sa rozbehne a udrie plecom do steny.*) Otvor dvere! Nechcem tu zostať!

Vojde znepokojená Pavlinka.

Pavlinka. Jasinko! Láska moja, čo to stváraš? (*Rozbehne sa k Jaskovi.*) Prečo si kričal? Je ti zle? Čo sa stalo?

Jaska (*bije päšťami do steny*). Oklamal ma! Nevzal so sebou! Zatvoril dvere!

Pavlinka. Kto oklamal? Aké dvere? (*Objíma Jaska.*) Kto ti ublížil, zlatičko?

Jaska. Tu, v stene, boli dvere. (*Fňuká.*) Pamätáš si?

Pavlinka. Nikdy tu dvere neboli.

Jaska. Nakreslené kriedou.

Pavlinka. Deti sa hrali – nakreslili. Potom dážď pozmýval. Nerob si z toho ťažkú hlavu. Dnes si veľa pracoval, si unavený, asi aj hladný. Uvarila som chutnú večeru. Sedím, čakám, a ty nejdeš a nejdeš. Myslím si, pôjdem sa pozrieť, kde sa môj Jaska stratil. (*Bozkáva Jaska.*)
Poďme domov, miláčik. Poďme, láska moja.

Jaska (*s nádejou*). Áno, som unavený. Som veľmi unavený. Zober ma domov, Pavlinka.

Pavlinka berie Jaska za ruku a vedie domov.

Ľudské kroky utíchajú. Nastáva absolútne ticho, padá úplná tma.

V poslednom okamihu počuť tichý rapot, dvere v stene sa pootvoria a cez otvor sa prebije tenký lúčik svetla.

Opona

Z bieloruštiny preložila doc. PhDr. Natália Kiseľová, CSc.
Umelecká redakcia doc. PhDr. Sergej Makara, PhD.